

*Kungälv*sbygden

2024

ÅRGÅNG 47

NATURSKYDDSFÖRENINGEN I KUNGÄLV

Välkommen till Kungälvs naturskyddsförenings årsmöte

Onsdagen den 20 mars 2024 kl. 19.00

Plats: Hörsal 2, Mimers hus

Efter årsmötesförhandlingar bjuds vi på ett föredrag om knubbsälarnas ekologi, pälsmonster och framtidsutsikter.

Karin Hårding, professor i zoologisk ekologi vid Göteborgs Universitet, berättar om Bohusläns knubbsälar och hur ekologisk forskning på sälar går till. Det kommer att handla om sälspillning, tusentals hörselstenar från fiskar, drönare och en oroande trend.

Läs mer på: <https://sealpopulationdyna.wixsite.com/sealpopulationlab>

Hjärtligt välkomna!

Dagordning för årsmötesförhandlingarna

1. mötets öppnande
2. val av ordförande och sekreterare för årsmötet
3. val av 2 justerare att jämte ordföranden justera protokollet
4. fråga om stämman blivit behörigen utlyst
5. fastställande av dagordning
6. presentation av styrelsens verksamhetsberättelse och räkenskaper
7. revisorernas berättelse
8. fastställande av kretsens räkenskaper
9. fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för föregående år
10. fastställande av kretsens verksamhetsplan
11. presentation av valberedningens förslag till val av styrelse för kommande år
12. val av styrelseordförande
13. val av övriga ledamöter och suppleanter
14. val av 2 revisorer
15. val av valberedning
16. ärenden som väckts genom motion
17. övriga frågor
18. mötet avslutas

Motioner ska inges skriftligen till kretsstyrelsen senast 15 februari. Förslag kan lämnas in senare och kan då bli föremål för överläggning men kan inte föranleda beslut på stämman.

Framsida: Guldbagge på strandkvanne (Foto: Lars Peterson).

Verksamhetsberättelse för 2023

Naturskyddsföreningen i Kungälv
Bildad 1972

Bankgironummer: 533-9825,
organisations nr. 853300-9331

Hemsida: <https://kungalv.naturskyddsforeningen.se>

E-post: kungalv@naturskyddsforeningen.se

Kontaktperson i kretsen är Stig Johannesson

Styrelse

Ordförande:	Stig Johannesson, Munkegärdegatan 355, 442 41 Kungälv	076-346 45 15
Vice ordf.:	Johan Hjerpe, Knappegården 170, 442 95 Hålda	076-893 28 94
Sekreterare:	Helene Wählander, Alfredsvägen 3, 442 97 Kode	070-789 95 55
Ledamöter:	Lars Peterson, Bäckevarv 230, 442 95 Hålda	073-262 92 75
	Kåre Ström, Tvetgatan 277, 442 33 Kungälv	0737-72 32 04
Suppleant:	Leif Magnusson, Herr Arnes Gata 8, 442 49 Kungälv	
Valberedning:	Bernt Petersson Alexander Smith	070-621 03 23
Revisorer:	Olof Malmcrona, Stella Malmcrona	

Arbetsgrupper/ansvarig för särskilda frågor

Hållbar konsumtion	Helene Wählander
Fågelskydd	Lars Peterson, Kåre Ström
Skogsfrågor	Kåre Ström, Stig Johannesson, Lars Peterson
Kulturmarker, ängsverksamhet	Johan Hjerpe
Länsrepresentant	Stig Johannesson
Hemsida, Facebooksida	Helene Wählander
Natursnokar	Karin Hårding

Lokal

Styrelsemöten har hållits på Herr Arnes gata 10, samt utomhus på Kolebacka. Årsmöte hölls på Mimers hus.

Medlemmar: Vid årets slut var antalet medlemmar ca 669 st (985 inkl. familjemedlemmar).

Styrelsemöten: 11 st styrelsemöten har hållits under 2023.

Samarbetspartners

Kungälvssornitologerna
Rädda Svartedalens vildmark
Omställning Kungälv

facebook: Kungälvs Ornitologiska Förening, KOF
www.raddasvartedalen.se
www.omstallningkungalv.se

Vi samarbetar med Studieförbundet där vi är en medlemsorganisation.

Program 2024

Programpunkter kan komma att ändras, tillkomma eller utgå. Håll utkik på vår hemsida <https://kungalv.naturskyddsforeningen.se>, i "Kalendariet" i KP, eller följ oss på Facebook!

Vandringar markerade med en * är ett samarrangemang med Väst kuststiftelsen. Se info om eventuell för anmälan under respektive aktivitet!

Programmet genomförs i samarbete med Studieförbundet, med stöd av Västra Götalandsregionen.

Ons 20 mars Årsmöte

19.00 Vi får en föreläsning om Bohusläns knubbsälar Se kallelse och information på sidan 2.

Lör 6 april Ängsfagning, Fontin

10.00 Välkommen till en vårförmiddag i naturskön omgivning vid Kolebacka. Tillsammans fagar vi vår äng och gör den vårfin, genom att räfsa bort kvistar och löv. Detta gynnar ängsfloran och underlättar sommarens lieslätter. Tag med egen räfsa om du har, några finns att låna. Tag med fika! Eld finns så tag gärna med något att grilla. Ansvarig: Johan Hjerpe, 0768-932894.

Lördag 13 April 2024 drar Natursnokarna i Kungälv igång igen!

Barn och ungdomar födda 2009-2013 är målgrupp.

"Träff 1: Vad simmar i dammen?"

Välkomna att prova-på första gången om det är något för er familj! Naturintresserade barn och deras föräldrar (eller en annan vuxen som känner barnet) träffas på lördagar en gång i månaden framöver. Varje gång gör vi olika äventyr, som att spana på fåglar, kika i grottor, leta mineral eller provar att tälta och laga mat utomhus. Målet är att vara 5 - 12 barn i åldrarna som kan fortsätta träffas framöver även när de blir äldre.

Samling Ett (Smådjur i dammen) sker LÖRDAG 13 APRIL 2024 kl 11.00. Vi möts på Överöns busshållplats och vandrar till en damm för att håva efter grodyngel och vatteninsekter. Vi testar att sätta upp ett tält och starta spritkök för senare äventyr. Tag med fika och något att grilla. Vi avslutar kl 14.00. Anmälan till Karin Hårding: nirakhard@gmail.com 076-618 36 44. Vi har också en FaceBook-grupp där du kan gå med och ställa frågor och anmäla intresse! <https://www.facebook.com/groups/4311908605579353/>

Lör 20 april Vårfåglar och grodplask vid Svarte mosse i Fontin*

10.00-12.00 Vandring för hela familjen i det tätortsnära naturreservatet uppe på Fontinberget. Nu spirar vårens första växter vid den lilla sjön Svarte Mosse och myrorna vaknar i sina stackar. Vi vandrar genom skogen, tittar var myrorna bor, spelar naturbingo och prövar att tillsammans bygga ett fågelbo. Är vi lika duktiga som fåglarna tro? Några sånger ska vi också hinna med och att håva i sjön. De vatteninsekter vi får upp studerar vi i baljor med vatten på stranden en liten stund. Om vi har tur kan vi få se ett vattenbi, en buksimmare eller en glupsk trollsländelarv. Naturvandring för barn i åldrarna ca 5 – 9 år och föräldrar. Vi avslutar med fikastund i vårsolen vid sjön. Längd ca 1,5 km lättvandrad terräng. Ta gärna med matsäck! Samling vid motionscentralen Kotten i Fontin, Kungälv. Naturguider är Lena Smith (0733-45 07 59) och Alexander Frisborg.
Anmälan görs till Väst kuststiftelsen, vastkuststiftelsen.se/guidningar, senast torsdagen den 18 april. Begränsat antal deltagare.

Lör 27 april Vandring till Mittvättorna och Björnsjön*

8.00-12.00 Vandring i sparvugglans rike från Lindesjön till Björnsjön. Vi passerar skogstjärnar och passerar ett torphemman, några bergbranter och våtmarker. Vi fortsätter till Björnsjön där vi fikar och passerar på återvägen den gamla fallna ramsågen vid forsen nedströms Lilla Mittevatten. Terrängen är bitvis mycket fuktig och något brant på vissa ställen. Medelsvår vandring. Ta med matsäck och rejäla skor/kängor/stövlar samt gärna gång- eller vandringsstavar. 7 km. Samling vid Lindesjöns parkering kl. 08:00. Guide: Kåre Ström (0737-723204). (<https://goo.gl/maps/eia4sJvgHeSrDGak8>, koordinat: 58°0'57.9"N 12°3'47.2"E,)
Anmälan görs till Väst kuststiftelsen, vastkuststiftelsen.se/guidningar Samarrangemang med Kungälv ornitologerna.

Lör 4 maj Vårvandring på vackra Klöverön*

8.00-12.00 Vårvandring på Klöverön, en natur- och kulturpärla vid Marstrand. Vi vandrar längs öns ängar och hagmarker till skalgrusbankarna vid "Utkäften, där vi fikar". Vi hoppas på spirande växter och vårfåglar, såsom "majnyckeln", "tjelden" och ringtrasten. Medtag matsäck och rejäla skor eller kängor. Samling vid "Marstrandskajaker", RT90: X 6425966 Y 1250446, som ligger på vänster sida om Marstrandsvägen ca 500 m innan färjeläget (färjan till Marstrand). Gemensam båttransport från kajen vid Marstrandskajaker till Klöverön (avgift ca 100 kr, som betalas på plats). För kollektivtrafik: Marstrandsexpressen från Göteborg eller buss 302 från Kungälv resecentrum till Marstrands färjeläge. Guide: Kåre Ström (0737-723204) och Ragnhild Crawford, tel: (0766-226123).
Anmälan görs till Väst kuststiftelsen, vastkuststiftelsen.se/guidningar Samarrangemang med Kungälv ornitologerna.

Lör 20 juli Lieslåtter på Kolebacka, Fontin

10.00 Vi firar Ängens dag med traditionsenlig lieslåtter på vår äng vid Kolebacka. Tag med egen lie om du har, annars finns det att låna. Föreningen bjuder på slåtterfika, musikalisk underhållning och god stämning. Ta chansen att uppleva och prova på gammaldags lieslåtter! Inga förkunskaper behövs, vi visar gärna hur man gör. Samling på gårdstunet vid Kolebacka. Nås med bil från Trankärr. Kontaktperson: Johan Hjerpe, 0768-932894.

Sön 8 sep Möt skogen och svunna odlingsmarker vid Bokedalen*

11:00-14.00 Svartedalen är ett stort skogsklätt vildmarksområde rikt på sjöar och våtmarker, långt från motorvägar och städer. Vi vandrar till Bokedalen med de gamla torpruinerna, där förr strävsamma människor levde sina liv. Turen fortsätter sedan mot det gamla torpstället Råveklämman och hemmanet Långevatten också de med spännande kulturhistoria. Skogen andas sensommar och vi bekantar oss med barrskogsarter och ser fina lövträdsdungar vid de gamla boställena. Vi passerar sjöarna Aborravatten och Tvångern där vi stannar till vid den sistnämnda och fikar med fin utsikt. En rikedom av sensommarblommor, och kanske fjärilar, möter oss längs grusvägen tillbaka mot parkeringen vid Mörtevatten. Relativt lättgången terräng, rejäla kängor/stövlar rekommenderas dock. Ta med matsäck. Naturguide Lena Smith (0733-45 07 59). Samling vid p-platserna vid Mörtevatten kl 11.00. Koordinater 57° 58' 43,4" N, 12° 00' 58,5" E. För samåkning kom till Kungälvsparken kl 10.30 eller till trevägskorsningen i Grandalen (vid kartan/tavlan) kl 10.50.
Anmälan görs till Väst kuststiftelsen, vastkuststiftelsen.se/guidningar, senast den 5 september.

Lör 21 sep Kustvandring vid Nordre älvs mynning*

9.00-13.00 Vandring vid strandängar och lövkullar på Lilla Överön och Karholmen och där Nordre älv möter skärgården och havet. Vi spanar efter rastande och sträckande sjöfåglar samt även några rovfåglar, kanske en sträckande fjällvråk eller havsörn, Vi passerar ängslador och tidigare vasstäktsmarker. Fika längst ut på Karholmen. Terrängen är bitvis mycket fuktig och något brant på vissa ställen. Medelsvår vandring. Ta med matsäck och rejäla skor/kängor stövlar samt gärna gång- eller vandringsstavar Längd: ca 6 km. Samlingsplats: _ Parkeringsplats vid Lilla Överön, kl 18:00. (57°47'41.2"N 11°44'52.3"E). Närmsta busshållplats: Överön, fortsatt därifrån ca 400-500 m mot sydväst. Guide: Kåre Ström (0737-723204).
Anmälan görs till Väst kuststiftelsen, vastkuststiftelsen.se/guidningar

Vassbälte vid Vallby kile. Foto: Helene Wåhlander

Lör 5 okt
10.00

Holkrensning och höstmys vid Kolebacka

Vi tittar i holkarna som vi satt upp kring Kolebacka, för att försöka lista ut vem som har bott där. Att tömma holken på gammalt bomaterial förlänger även livslängden på holken. Vi tändar en brasa, så packa gärna ner något att grilla i matsäcken. Vi samlas vid Kotten i Fontin kl. 10.00 för att tillsammans promenera ca 1 km till Kolebacka. Ansvariga: Johan Hjerpe, 0768-932894, och Maria Aronsson, 070-2371757.

Ons 16 okt
19.00-21.00

Gårdsbutiker och hållbara matval i Kungälv. En temakväll om lokal matproduktion

Tycker du om att handla närodlad och lokalt? Att handla i en gårdsbutik ger speciella upplevelser av matkvalitet. I en gårdsbutik kan du välja råvaror direkt från gården och andra lokala odlare. Samtidigt stödjer du lokala företag som har stor betydelse för livsmedelsförsörjningen och för miljön. Gårdar som driver ekologisk produktion och har djur på naturbetesmarker är kanske det viktigaste för den biologiska mångfalden i vår kommun. Den här kvällen möter vi tre mathantverkare från olika gårdsbutiker; Hoffrekullens handelsträdgård, Skålldals Lilla Ekomejeri och Hållsunga gård och skafferi. Vilka är deras förutsättningar, drivkrafter och utmaningar? Och vad kan vi köpa i deras gårdsbutiker? Plats: Mimers hus, hörnal 2.

Kvällen genomförs i samarbete med Omställning Kungälv och med stöd av Studieförbundet och Västra Götalandsregionen. Den ingår i Hållbarhetsfestivalen 2024 .

Har du din mail-adress registrerad hos Naturskyddsföreningen?

Då Kungälvbygden endast kommer ut en gång per år skickar vi ibland ut medlemsinformation via e-post. Se därför till att du har en aktuell mail-adress registrerad hos naturskyddsföreningen!

Meddela din aktuella mail-adress till:
medlem@naturskyddsforeningen.se

2023 års aktiviteter

Årsmöte

Hölls 22 mars på Mimers hus. Björn Dellming höll föredrag vilda bin. Karin Hårding presenterade nystartade Natursnokarna i Kungälv – Kärna och berättade om deras äventyr i naturen, i spännande och artrika miljöer.

Föreläsningar, temakvällar mm

9 mars **Tusen och 1 art. Föreläsning om djur och biologisk mångfald med Martin Emtenäs (Mimers hus).** Genomfördes med stöd från Studieförbundet och VG-regionen.

29 mars **Temakväll: Hållbar mat från havet - framtidens mat, den nya blå maten (Mimers hus).** Genomfördes i samarbete med Omställning Kungälv och med stöd från Studieförbundet och VG-regionen.

Naturvandringar

Under året hade vi 7 naturvandringar med guide i skiftande miljöer:

15 april **Myror, vårfåglar och vattenkryp vid Svarte mosse i Fontin**

23 april **Svartedalens vildmark och Savarvareåsen**

6 maj **Vårvandring runt Hållsångamyren**

7 maj **Tofta våtmark, kust- och kulturlandskap**

18 juni **De vilda blommornas dag**

3 sep **Sensommar i Svartedalen, vandring till Hungersvatten och Stenstugan**

23 sep **Kustvandring vid Nordre älvs mynning**

Guider vid dessa vandringar har varit Kåre Ström och Lena Smith

Ängsverksamhet mm vid Kolebacka

21 april **Vi tillverkar insektshotell i Kolebacka**

25 mars **Ängsfagning i Kolebacka**

23 Juli **Lieslätter på Kolebacka**

7 okt **Holkrensning och höstmys vid Kolebacka**

Stipendier

Naturskyddsföreningen i Kungälv har delat ut stipendium för visat påtagligt intresse för natur- och miljöfrågor till:

Saga Sundqvist, Munkegärdeskolan

Övrigt

Under året har vi haft ett fortsatt samarbetat med Sportfiskarna genom stöd till våtmarksprojekt i Svartedalen.

Natursnokarna

Under året genomförde Karin Hårding med dotter Astrid träffar med vår Natursnok-grupp i Kungälv-Kärna för barn födda 2009-2013 och deras föräldrar. Vi har träffats 3 gånger under året:

18 Feb Vi spanar efter vårtecken, tränar på tända en brasa och tälja med kniv.

3 Juni Vi snokar fåglar och smådjur på Överön

15 oktober 11.00-16.00 gör vi en expedition till i Svartedalen med enorma granar och väldiga mosstäcken för att leta svamp, lavar, grilla pinnbröd och leka i skogen.

Remissvar och skrivelser under 2023

Samtliga skrivelser kan läsas i sin helhet på vår hemsida.

Skrivelse: Till Västkoststiftelsen. *Förslag och motiv för anläggande av ett vindskydd på Marstrandsön.* Vi står bakom ett förslag till anläggandet av ett natur- och kulturanpassat vindskydd för havsfågelskådning på Marstrandsön. Skrivelse tillsammans med Kungälvsmornitologerna. 2023-01-15

Yttrande: *Detaljplan för seniorboende och rehabiliteringslägenheter, Kastellegården 1:380.* Föreningen är kritisk till att byggnation föreslås på jordbruksmark. Bättre är att använda marken som ett park-/naturstråk utmed Kyrkbäcken, vilket föreslagits i FÖP för Ytterby. 2023-03-08

Yttrande: *Yttrande avseende Fördjupad översiktsplan för Kode, Kungälv kommun.* Föreningen är mycket kritisk till att byggnation föreslås på produktiv jordbruksmark. För en hållbar samhällsutveckling är det avgörande att gränser sätts i ÖP och FÖP för exploatering av jordbruksmark. Vi saknar vidare en naturvärdesinventering för berört område med bla värdefulla vattendrag. 2023-03-13

Skrivelse: *Biltema passar bra i ett industriområde! Träd, buskar och annan grönska passar bra nära sjukhus!* Naturskyddsföreningen är negativ till att en sådan verksamhet kan komma att placeras nära sjukhuset med ökad trafik etc. Kommunen skall istället, menar vi, välja en placering som inte påverkar sjukhusets närmiljö på ett negativt sätt. 2023-03-23

Yttrande: *Synpunkter på Ansökan och Miljökonsekvensbeskrivning för anläggande av deponi för inert avfall på fastigheten Lunna 1:2, Kungälv kommun.* Naturskyddsföreningen är mycket negativa till en placering av deponi i Lunna. Vi framhåller att ansökan om tillstånd för Deponi för inert avfall mm i Lunna ej ska beviljas. Deponin kommer att medföra stora olägenheter för både människa och miljö. Det finns betydande miljörisker när stora mängder schaktmassor med mycket varierat innehåll skall läggas på deponi nära värdefulla vattendrag. 2023-08-09

Yttrande: *Yttrande till avgränsningssamråd om havsbaserad vindpark, Gamma.* I första hand anser vi att en övergripande fysisk plan för hela västkusten, eventuellt en ny marin fysisk riksplan, måste tas fram innan projekt av den här typen prövas. Detta för att utreda och slå fast vilka områden som, utifrån naturhänsyn och andra skäl, är lämpliga för större vindkraftsetablering och vilka områden som skall bevaras oexploaterade. I nuläget saknas detta övergripande perspektiv. 2023-08-31

Yttrande: *Detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem och vattenverk, Marstrand 5:39 m.fl.* Naturskyddsföreningen anser att planen behöver omarbetas, så att "Kallbadet" utformas på ett sätt som inte påverkar ålgräsförekomster negativt. 2023-09-21

Skrivelse: *Naturskyddsföreningens synpunkter angående Begäran om planbesked för Brunnefjäll 1:3*. Exploatering med omfattande bostadsbyggnation i detta värdefulla kustområde är helt oacceptabelt och vi yrkar att planbesked ej skall ges. 2023-11-02

Skrivelse: *Rämma vindkraftsanläggning i Kungälv och Stenungsunds kommun* Vi anser att platsen ytterst olämpligt för placering vindkraftverk. Det kuperade, stora, relativt opåverkade naturområdet skulle genom ingreppen, med skogsavverkning, vägbyggnation, sprängningar osv, förlora mycket av sina naturvärden. 2023-11-17

Skrivelse: *Naturskyddsföreningens yrkande, synpunkter och förslag angående Planprogram för Dammsbergen*. Naturskyddsföreningen anser kommunen skall inrätta ett kommunalt naturreservat i Dammsbergen för att säkerställa skydd av arter och miljöer. 2023-11-23

Gårdsbutiker och hållbara matval i Kungälv. En temakväll om lokal matproduktion

Ons 16 okt 19.00-21.00

*Naturvård och lokal matproduktion vid Ödsmåls kile.
Foto: Lars peterson*

Se info i programmet!

Avs.
Naturskyddsföreningen Kungälv
c/o Stig Johannessson
Munkegärdeg. 355
442 41 Kungälv

**Naturskyddsföreningen i Kungälv
presenterar
2024 års årsmötesföredrag**

**Knubbsälarnas ekologi, pälsmönster
och framtidsutsikter
med Karin Hårding**

*Foto:
Daire Carroll*

**Onsdag 20 mars, 19.00
Hörsal 2, Mimers hus**

Läs mer i årsmötesinbjudan på sidan 2!